Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piacz. SIMONFFY-ház a városházával szemben.

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok, valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre .. .. 10 frt — kr
Félévre .. .. 5 frt —
Negyedévre .. .. 2 frt 50
Egy hóra .. .. 1 frt —

Hirdetési díj:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

X. évfolyam. 1883. Debreczen. Szombat, julius 28. 165. szám.

Az iparos-kör teendői.

II.

2-ik főczél az iparoktatás előmozditása.

Jól tudom mennyire népszerütlen dolgot tüztem ki a kör második czéljául, de — véleményem szerint — ezen pont elhagyása annyi volna, mint ingadozó talajra házat épiteni. Az iparoktatás az iparos osztály általános intelligenciájának növelése lehet csak azon biztos alap, melyre az iparügy regenerálásának épületét emelni lehet. Helyesen mondja egy nagy paedagogus: „A helyes megismerés minden tettnek alapköve.“ Csak akkor tehetünk valamit jól és helyesen, ha szellemileg képesitve vagyunk annak okát belátni, megismerni.

Sükséges tehát az iparos osztályt a belátás azon fokára emelni, hogy helyzetöket megismerni, helyesen megitélni tudják és csakis akkor lehet érdekeiket kellően előmozditani. Az oktatással iparosaink még mindig ugy vannak mint — nyiltan megvallom — voltak — és vannak még most is — a gépekkel és vasutakkal. Ezekben látták bajaik kutforrását, pedig bizonyos, hogy kellő foku intelligenciával azok haszna félreismerhetetlen.

Reámutathatunk ebben a tekintetben a külföld s különösen Anglia — mint a munkásság hazájának — példájára. Az iparoktatás alapját az 1837-ben nyitott rajziskolák képezik. Később a „schools of art“ müvészi iskolák állittattak, melyek különösen az iparrajzolásra és minta készitésre fektettek nagy sulyt és ezen iskolák száma 1866-ban már 18,176-ot tett. Ezekhez csatlakoztak a magasabb ipariskolák, melyek az iparosok tudományos kiképeztetését czélozták és ezek száma is 1867-bev már 220 volt, 10,231 tanulóval. Nyilvános könyvtárak, olvasó szobák, munkás egyletek, mind odahatottak, hogy az iparososztály müvelt osztálylyá vált és méltán sorakozhatott az állam bármelyik osztálya mellé.

Ott vannak Németország ipariskolái, továbbá a mi szintén utánzásra méltó a „továbbképző iskolák“, melyek czélja az iparos segédeket az esteli órákban a szaktárgyakból oktatni. Még igen sok szó férne az inasok oskoláztatása módjáról stb. Nem tartozik ezen keretbe ezek bővebb kifejtése, csak jelezni akarom, mily áldásosan müködhetnék az iparos-kör ezen irányban is. Mindenesetre szükséges volna erre egy külön bizottságot kijelölni.

3) **A hitelviszonyok javitása.**

Hogy az iparosok vállalataikhoz kellő tőkével láttassanak el, ez csakis hitel utján történhetik. Már pedig a kisiparos csak akkor fogja a versenyt a nagyiparral, a nagy tőkén alapuló gyáriparral megállhatni, ha szövetkezve, egymást kölcsönösen támogatva, a kellő tőkét nagy teher nélkül megszerezheti. A mit egyes ember el nem érhet, azt elérheti egy testület. Régóta halljuk ugyan a panaszt, hogy a kormánynak kellene itt segédkezet nyujtania, hogy a kormány biztositson az iparosoknak olcsó hitelt. De vajjon jogosult-e mindent a kormánytól várni? Lehetséges-e rosz finánciáink mellett, hogy a kormány egyesek vagy kisebb társulatok kedveért kedvezményeket nyujtson.

Van erre másik mód és ez az **önsegély**. Regi mondás — igaz mondás: „Segits önmagadon s az Isten is megsegit.“

De eltekintve az önsegély biztos hatásától, annak igen nagy erkölcsi fontossága is van és helyes a hires nemzetgazdász Schultze-Delitsch mondása: „Az önsegélyben egy nagy erkölcsi momentum rejlik és csakis az önmüködés képezi jogosult alapját létezésünknek és ez vezethet azon függetlenséghez, a mely nélkül az egészséges lét nem is képzelhető.“

Az iparos-körnek volna tehát feladata ezen irányban is a kezdeményezést kezébe venni. Induljon ki innét a kölcsönös segélyezés eszméje is, valamint minden eszme, mely az iparviszonyok javitására vonatkozik; akkor az „iparos-kör“ missiót fog teljesiteni.

Nem kételkedem azon, hogy az iparos-kör jelenlegi vezetői, nélkülem is tudni fogják teendőiket, de ha ezen soraim által egyik vagy másik irányban eszmecserére adnék alkalmat, fáradságom már is nem volt hiába.

Dr. Szántó Sámuel.

— **Vilmos császár**, mint most már végleg meg van állapitva, aug. 7-én délben érkezik Ischlben s az Erzsébet-szállodába száll. Három napot tölt Ischlben s aug 9-én délután utazik el. Ferencz József ő Felsége nehány állomásra császári vendége elé utazik, mig Erzsébet királyné az ischli indóházban üdvözli az érkezőket. Az érkezés után a német császárnál 16 személyre udvari ebéd lesz, melyet nagyobb sétakocsizás, este pedig a szinházban diszelőadás követ. Egy ballet adatik elő, mely czélból a bécsi udvari opera balletkarának 26 tagja Ischlbe utazik.

— **Uj törvényjavaslatok**. A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter is több törvjavaslatot fog az országgyülés utolsó ülésszaka elébe terjeszteni, melyek közül, mint lapunkat értesitik, a halászatról szólló törvényjavaslat szövegezése közelebb véglegesen megállapittatott.

— **Az állami csendőrség** 5-ik és 6-ik számu parancsnokságának legénységi állománya, az 1883 évi XXVII. t. cz. alapján tudvalevőleg a m. kir. honvédség létszámából fog kiegészittetni. E törvény intentióinak megfelelőleg — mint értesülünk — a f. évi szeptember 1-én, a honvédségtől 1200 főnyi legénység fog a már fennálló négy csendőrparancsnoksághoz, kiképzés végett bevonulni. A honvédelmi miniszter, az emlitett csendőrparancsnokságokat, a szükséges előintézkedéseknek idejekorán való megtételére, már utasitotta.

— **A behivási parancsnak nem engedelmeskedő** katonakötelezettek megfenyitéséről az igazságügyminiszter, mint halljuk, törvényjavaslatot készitett, — melynek tárgyalása az országgyülés jövő ülésszakának munkaprogrammjába felvétetett.

— **A megyék háztartásáról** szóló 1883 XV. tczikk a jövő, az 1884. év első napján minden részében életbe lépvén, a megyéknek most már állandóan megállapitott javadalmazásáról ezentul nem külön törvény fog intézkedni, hanem a törvény által állandósitott javadalmazási összeg egyszerüen az általános költségvetésben fog szerepelni.

— **A muszka kéz müve**. A számüzött szerb fejedelmi család ivadéka Karagyorgyevics Péter herczeg eljegyzi a montenegrói fejedelem leányát. Az ünnepélyes eljegyzés aug. 11-én fog végbemenni Csettinyében. Általános a meggyőződés itt, hogy ez eljegyzés egyenesen orosz befolyás által jött létre, s hogy annak utjából Oroszország górditett el minden akadályt, még a pénzügyi természetüeket is, melyek a tervezett házasságot már-már meghiusitották. A fiatal pár kiházasitásáról és évjáradékáról Oroszország gondoskodik, s ezért ugy gondolkoznak itt, hogy e házasság egyrészt Szerbia ellen irányzott politikai sakkhuzás, másrészt arra is van számitva, hogy Karagyorgyevics a bulgariai eshetőségekkel szemben mindenkor kéznél legyen. (N. fr. Pr.)

A tisza-eszlári ügy tárgyalása.

(Saját tudósitónktól.)

— Sürgönylevél. —

Harminczadik nap.

Nyiregyháza julius 28.

Funták beszédét tegnap az idő rövidsége miatt táviratomban csak pár szóval jelezhettem. E beszéd mély hatást tett az egész jelenlévő közönségre. Funták lelkesedéssel, melegen beszélt. Beszéde elején néhány szóval, élénken festi ki azt a szégyenpirt az ember arczába kergető tényt, hogy a zsidók ellen emelt képtelen vérvádat mennyien elhitték még a miveltebb osztályhoz tartozók közül is. Felemliti azonban azt is, hogy a népben ennek daczára sem birt a hir gyökeret verni, s hogy a nép között nem terjedt el a vérvád igaz voltában való meggyőződés.

Felsorolja az eddig emelt összes vérvádak történeteit s felemliti, hogy annak hivését mennyiszer eltiltották a müvelt nyugat országaiban. Mert valahányszor csak az illető vádlottakból a kinzás által a vallomást kicsikarták is a vérvád emelői, Európa fejedelmei mindig megakadályozták a marasztaló itélet hozatalát. Beszéde folyamán hivatkozik a végtárgyaláson is fölmerült peéri esetre és utal az abban hozott végső itéletre, melyben a vádlottak kinzása, az orvosok által adott véleményeknek együgyüsége és a vármegye birósági tisztviselőinek visszaélései miatt, a vádlottak a vád alól fölmentettek. —

Hivatkozik Feichra, a ki a bécsi Szent-István templomban megesküdött arra, hogy a vérvád teljesen alaptalan és Rohlingra a ki azt mondta, hogy a talmudban a vérvádról egy szó sem foglaltatik.

Egyébiránt a legbiztosabb czáfolata a vérvádnak az, hogy annyi kitünővé vált zsidó közül egyetlen egy sem tartotta szükségesnek a vérvád lételét elárulni.

Nem képzelhető el, hogy legyen európai kormány, mely a zsidó vallást országában megtürné, ha a zsidók ellen most emelt vérvád csak legkevésbbé is igaz lehetne. A magyar törvényhozás terme az egyedüli, a melyben elhangzott a szerencsétlen szó, a melyben a tiszaeszlári eset következtében ujból felmerül a borzasztó vád.

Neki most, mint védőnek kötelessége e képtelen dologgal foglalkoznia.

A vád képtelen. Az itt ülő vádlottak birnak annyi müveltséggel, hogy az ilyen cselekvény horderejét belássák. Az ilyen rettentő bünt nem szokták olyan könnyen, semmiért koczkáztatni. — Hivatkozik védencze Schwarcz Salamon lelki állapotára, amely kizárja a gyilkosság lehetőségét. A mikor leg először beszélt védenczével, ez igy szólt hozzá:

— Uram! beteg vagyok, el vagyok szakitva családomtól és itt nem olvashatok semmit.

Amikor meg neje és gyermeke látogatták meg, teljesen össze volt törve és sirva mondá nekik:

— Legyetek nyugodtak! A börtön sötétsége eloszlik és az igazság örök világossága kiderül!

A ki igy szól övéihez, ez gyilkosságot sohasem követhetett el.

A pernek két leginkább kimagasló alakja Solymosi Jánosné, a kinek szive boszuval van eltelve gyermeke vélt megölői ellen, és Scharf József, a kit gyermeke üldöz gyilkossági váddal. De a Nemezist nem Scharf Móricz képviseli, a ki elárul, hanem Solymosi Zsófi, a ki a vádlottakat felmentő világosságról tesz tanuságot. Móricznak egyetlen egy vallomása sem igaz. Egyik tanu azt mondja, hogy két zsidót látott a gyilkosság idejében a templomajtóban állni. Mikép nézhetett tehát Móricz a kulcslyukon? És ha látta a vérengzést, hogyan nézhette azt nyugodtan? Elmehetett-e onnan nyugodt közönynyel? Hogy akkor Eszter nem lehetett ott, azt Solymosi Zsófi bizonyitja, a ki mint nénje, a leghitelesebb és a legjobb bizonyitékot nyujtó tanu.

Móricz az első kihallgatásnál nem tud semmit. Ekkor a csendbiztosnak és Péczlynek kerül keze alá, és kivall mindent; nem kutatja, hogy miként támadt e vallomás, azonban annyi bizonyos, hogy ez a vallomás törvénytelen s mint ilyen, tekintetbe nem jöhet, amint azt a törvényszéknek az a határozata igazolja, a melylyel Móriczot esküre nem bocsátotta.

Beszéde folyamán figyelmezteti a magánvád képviselőjét, hogy a mint Buxbaumot vádolja Krisztus sérelmezésével, gondolja meg, hogy ő maga viszont az izraeliták istenére azt állitotta, hogy az követelte a vérengzést. Igy tehát a magánvádló tulajdonképkezet fog Buxbaummal.

A vád képtelensége abból is kitünik, hogy a sakterek egymás előtt teljesen ismeretlenek voltak. Miként merték volna először találkozó emberek a gyilkosságot elkövetni? Honnan tudták, hogy Eszter éppen a boltba ment? Honnan tudják, hogy arra fog jönni, éppen 11 órakor, a mikor összejöttek, hogy a lányt megvárják? Hiszen mindezt csak Hurinétől tudhatták volna meg, a ki Esztert elküldte!

A magánvádló képviselője erre a körülményre fordithatta volna éles logikáját. Erről az oldalról kellett volna neki az emberiség nevében Solymossyné sajgó sebeire irt csöpögtetni. A vádhatóság a vád elejtésével csak az ország reputatióját igyekezett a külföld előtt megmenteni.

Beszéde végén néhány szóval kéri védenczét felmenteni.

Schwarcz Salamon, védője beszédjét sirva, a közönség pedig a legnagyobb csendben hallgatta végig.

*

Harminczegyedik nap.

Dr. Friedmann védbeszéde.

(A „Debreczeni Ellenőr“ ered. távirata.)

Nyiregyháza jul. 28. (Érk. d. u. 2 órakor.) Mély csendben s nagy érdeklődés mellett kezdte meg védbeszédét **Friedmann Bernát.**

Nézete szerint a vádlottak ártatlanságának kideritése nemcsak az ő védelmének előterjesztését nem teszi szükségessé de ezen szempontból itélve még a tárgyalás is egészen felesleges volt.

A vizsgálat oly motivumot fogadott el kiindulási alapul, a mely lehetetlen. Csak a vizsgálat téves eljárása az oka, hogy a rejtélyes eset teljes felfedezést nem nyerhetett. A vizsgálóbiró teljesen fogva volt az alapul vett téveszme: a vérvád rémmeséje által. Ez a lidérez ide oda csalta őt azon ingoványba, melybe lelkiismeretes birónak lábát belétenni nem szabad. A ki zsidó az előtte mind gyanus, és vádlott volt. A zsidóval szemben büntetlenül fel lett függesztve a törvény, az eljárás formái és a családi kötelékek szentsége. Azok kik a rituális vérvádat insceniroztak Magyarországon nem jó szolgálatot tettek hazájuknak, midőn az országot a civilisatió oly alantos fokán létezőnek tüntették fel, hol a közönppel sőt a nadrágosokkal is még oly bolondot el lehet hitetni.

Annak hosszabb indokolása után, hogy itt sem rituális czélból sem vallási fanatismusból elkövetett gyilkosság fenn nem forog, — áttér a főtanunak Móricznak vallomására, mely e perben főbizonyitékot képez.

Már maga a gyermek első kihallgatása törvénytelen cselekedet volt. Vádlottnak nem volt tekinthető koránál fogva, tanunak pedig nem tekintetett, mert akkor nem lehetett volna őt szabadságától megfosztani. Tényleg azonban mégis vádlottnak tekintették addig, mig nem vallotta azt, a mit akartak tőle hallani, s a mint vallott a hogy akarták, mindjárt tanuvá változott.

Hogy mi történhetett ezzel a fiuval már az uton, midőn este Nagyfaluba Recsky Andráshoz vitték, sejteni lehet. A gyermeki kedélyben mely a rémületesre annyira fogékony könnyü volt a félelemnek alapját fektette le. A szerencsétlen gyermek nem beszél ugyan erről, de bocsássák csak egy nap szabadon, majd elmond még többet is. Némi nyoma ennek a gyermek vallomásában már is fellelhető. A csendbiztos előtt kivett nyilatkozat alakja is mutatja, hogy mennyire szükségét érezték a jogosan felléphető kinzási vádak ellen előre is védekezni. Az „önkéntes nyilatkozat“ ra a 13 éves gyerekkel sajátkezüleg ráiratták: „vallottam ezeket minden kényszer nélkül. Scharf Móricz.“

Nézzék meg bármely törvényszék levéltárát, találnak e valahol ilyet. Hihető é, hogy az a fiu, kiket Bary vizsgálóbiró órákon át hiába fakgatott, Recskyuek

vagy P é c z e l i n e k egy két szép szavára egyszerre vallott volna. De még az éjjeli kihallgatások után sem érezhették magukat egész biztosan, mert különben azonnal kivitték volna Móriczot Eszlárra, a hol akkor folyt a vizsgálat a többi bünrészesek ellen s szembesitették volna őt velük, ha nem féltek volna hogy a fiu visszavonja ismételt vallomását. Előbb meg kellett puhitni a börtönben. Igaz ugyan hogy kibocsátották szinleg az egyik kapun, hogy nyomban rátegye a vármegye a kezét, s a másik kapun bekisérjék őt. Mert Móricz most is csak oly rab azzal a különbséggel, hogy a törvényszék porkolábja helyett a vármegye hajduja őrzi.

De még ezt sem tartották elégnek. Féltek hogy a gyermek lelkiismerete mégis felébredhet. — Kiirtották tehát a hitéhez való szeretetet. Elhitették vele, hogy most már vallomása után szülőihez ugy sem térhet többé vissza, s a zsidóság gyülölete örökös lesz ellene; ellenben hogy ha továbbra is szépen ugy vall a mint vallott Recskinél, akor nem fog nyomorogni — mint a többi szegény zsidó fiu, nem fog az országból kiüzetni, mint — ő maga mondja, — ki fog üzetni a többi zsidó. Adtak neki mindennapi olvasmányul zsidógyülöletet hirdető lapokat, insceniroztak gyermekrablási merényleteket.

De hát vegyük a Móricz vallomását ugy a mint van. Igy is magán hordja minden részében a koholtság a valószinütlenség bélyegét.

Tizenegykor mentek ki a templomból. Azt mondja hogy nehány zsidó még ott maradt, mert a rajtuk levő imádkozó köpenyeget akarták még letenni. — Erre nehány másodpercz elég lett volna. Miért maradtak volna ott még másfél óra hosszáig, hisz nem tudhatták, hogy erre fog majd menni Solymosi Eszter? Vagy képzelhető-é az, hogy az apa, ki tud a gyilkosság elkövetéséről nem fog gondoskodni, hogy annak tanui ne legyenek, valószinü-é, hogy egy 13 éves gyermek ily rémes tettet nyugodtan szemlélhetett volna három fertály órán át? hihető-e, hogy ilyen nagy büntény elkövetésére mely semmi előnynyel semmi haszonnal nem jár, véletlenül összekerült nyolcz idegen ember, kik egymást alig ismerik, minden előzetes összebeszélés nélkül egyesüljön, fényes nappal. ébren levő keresztény szomszédok által környékezve?

A keresztkérdésekre Móricz azt felelte, hogy a lakásuk melletti legelön nagy leányok és gyermekek legeltették libáikat és teheneiket, s midőn a koldus Esztert behivta a templomba, a Móricz apja még sem kérdezte, hogy nem látta-e Esztert belépni hozzájok. E két körülmény legjobban bizonyitja a fiu vallomásának koholt voltát.

De ha a véletlen felfedeztetés mindezen veszélyének ki is tették volna magukat az csak fel nem tehető, hogy arról meggyőződést ne szereztek volna hogy valjon nem látta-e valaki betérni a leányt?

Móricz azt mondja, hogy mikor a koldus behivta Esztert a templomba, ő még azután evett, aztán kiment az udvarra járkálni s csak azután hallotta a jajgatást. Ha csakugyan erőszakkal tartották volna vissza a leányt akkor bizonyára már előbb jajgatott volna, s nem csak egy negyed óra után. S ha már gyilkosságot követett el, miért ne vitték volna ezt inkább a templomban végbe, hol a felfedeztetés veszélye sokkal kisebb, magasabb és függönyökkel ellátottak lévén ablakai? Miért választották inkább az előcsarnokot melynek függönynélküli alacsony két ablakán a gyermeknek is könnyen be lehetett nézni.

Azt mondja Móricz, hogy midőn a kiabálásra az ajtóhoz jutott, akkor Eszter már egy ingben volt. Hát lehet azt elhinni, hogy Eszter csak ekkor kezdett volna kiabálni s csak ekkor tömték volna be száját? Ep oly lehetetlen egyáltalán az, hogy háromnegyed órán át, soha a bentlevő emberek közül a látsugárba ne álljon valaki, miáltal a beleskelődő elől a kilátás el ne lett volna zárva.

A tányérok, a fazék, a kés, minden kéznél volt. Honnan vették volna az illetők ez eszközöket? Hát tudhatták előre, hogy egyszerre csak meg fogja szállani őket a vallási fanatizmus és épen abban a pillanatban arra fog menni egy keresztyén leány. De nem hozhatták azért sem, mert szombat napon semmiféle tárgyat kézbe venni s s vinni nem szabad. Vallási rajongó legkevésbé cselekedheti azt.

Végül hová lett a hulla? Csak a Thora szekrényben dughatták volna el, de ott nem volt, mert délután az imádságnál kinyitották s Móricz sem látott benne egyebet, mint a mi benne lenni szokott: a szent tekercs. Talán az ablakon át dobták ki s azután a boglya alá rejtették? De hisz ez esetben egy kutya is könnyen áruló lehetett volna, de meg is láthatta volna valakiar ra menve, s feltünt volna valakinek, hogy a zsidók a szombat daczára átraknak egy szalma boglyát. Aztán meg is vizsgáltatott a szalma, s azon nem találtak semmi vérnyomot.

És oly valószinütlen, hogy apa Scharf tudva a történteket ne maga ment volna becsukni az ablakot, hanem Móriczkára bizta volna azt, s még csak arról se szerzett tudomást hogy jól feltöröltették é a vérnyomok?

Nincs tehát józanésszel számbavehető bizonyiték, ha csak az nem bizonyitja némelyek előtt a bünösséget, hogy a vádlottak zsidók De védő arra kéri a törvényszéket, hogy vegye tárgyilagosan fontolóra az ez ügyben felmerült adatokat és körülményeket s képzelje mintha görögök vagy reformátusok volnának a vádlottak, mert hisz létezhetnek ott is fanatikusok s ha azt hiszi hogy ezen materia mellett azokra is kimondaná marasztaló ítéletét ám marasztalja ezeket is el. — De ha ugy van meggyőződve, hogy azokat felmentené, ezeket is mentse fel. Nem igazságért csak elfogulatlanságért esedezik.

*

F r i e d m a n n beszéde déli 12 óráig tartott.

Szünet után S z é k e l y Miksa beszélt.

Székely Miksa beszéde.

Nyiregyháza jul. 28. (Ered. távirat. Érk. d. u. 1 órakor.) Fridmann védő rendkivül nagy hatásu beszéde után a második szónok S z é k e l y Miksa fiatal ügyvéd volt ki szépen csoportositott és jól beosztott tárgyilagos és sok helyen mély logicával irott beszédével meglepte a hallgatóságot. Beszédének legfőbb czélja volt a sakterek illetőleg a vádlottak alibijét kimutatni, a mit a tanuk vallomása alapján tett meg. — Buxbaum alibijét a Süssman család és Varga Kati minden kétséget kizárólag igazolják, hasonlóan a Taub, Schvarcz és a többi vádlott alibijét is kimutatja. Beszédében ő is kiterjeszkedik a gyilkosság állitólagos czéljára, hogy az vallási szertartásból eredett volna. — Ezt ő is védőtársaival együtt viszszautasitja s számos példát hoz fel arra, hogy ez téves hit, melyet csak bünös izgatásra használnak fel.

S z é k e l y Miksa e beszéde oly hatást gyakorolt, a milyet senki sem várt volna e fiatal és eddig teljesen ismeretlen nevü fővárosi ügyvédtől,

Nyiregyháza, jul. 28. (Ered. távirat.) A közönség itt teljesen nyugodtan viseli magát s már egészen beleélte magát abba a gondolatba, hogy e hét végével a sakterek kiszabadulnak, miután a **felmentésben** többé senki sem kétkedik. Sőt azt is hiszik, hogy a felmentés ugyanazon módon fog megtörténni, a mint azt a kir. főügyész helyettes valamint a védők kérték, t. i. a **vád és következményei alól való felmentés**.

Az antisemiták maguk sem kétkednek többé ebben, miután Szalay magán vádló beszéde n e m e l é g i t e t t e k i ő k e t s e m. Szalai beszédéről, az egyik rész azt mondja, hogy az a „F ü g g e t l e n s é g“ nehány vezérczikkének összegezése, azok pedig kik magánvádlónak megtették azt mondják, hogy a nagy halmaz tárgyat nem aknázta ki kellőleg; öt heti hallgatást nem kárpótolt a rövid s élettelen beszéd. Föleg pedig azért nem elégitette ki a beszéd ez utóbbiakat, mert végül csak „i t é l e t e t“ kért, s nem élt ama határozott kitétellel. hogy a vádlottak: „k ö t é l á l t a l, h a l l á l l a l b ü n t e t t e s s e n e k“ Ez különben más oldalról arra az okoskodásra vezetett, hogy talán S z a l a i m a g a s e m h i s z a s a k t e r e k b ü n ö s s é g é b e n.

*

Heuman Ignácz védbeszéde.

Nyiregyháza julis 28 (Ered. távirat, érk. d. u.$^1/_2$3 órakor.) A harmadik szónok a mai napon a védők között negyedik beszélő H e u m a n n I g n á c z volt.

Egy hasonlattal kezdi beszédét, hogy miként az országgyüléseken oly indítványok felett, melyek felforgatására irányozvák parlamentaris statárium mellett napirendre szokás térni, ugy ez ügyben is az első szolgabirói feljelentésnek hivatalból való visszautasitása lett volna a helyes sorsa. Megdicséri Szabolcsmegye közönségét nyugodtságáért, s hogy egyik megyegyülésen a tisza-eszlári szolgabiró elutasitó eljárását helyeselte, s elrendelte, hog a ymegyebeli szolgabirák tanitsák meg a népet, hogy a zsidóknak vallási czélból nincs szükségük vérre. Szolgabirón vagy a lakosságon mult-e, hogy a rendeletnek kellő foganatja nem lett.

Ma a jogegyenlőség, a vallásszabadság, korszakában szóratik olyan vád, melyre nagy keresztény papok kimondták, hogy az őrületes rémmese. Sőt ez ügy érdekében a szolgabirák és az alispán jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekeztek adatokat beszerezni s hamis adatokból sem riadtak vissza.

A történelem példái szerint a rut kapzsiság s kaján irigység sem riad vissza, s létre jött a vagyonfosztogatás mindig a rituális vérvád elöszedése mellett. A mult században elösmerték a rituális vérvételt, ma a modern században ugy nevezik, hogy fanatismus, nehogy a müvelt ember a vérvételről táplált hitelért pirulni legyen kénytelen.

Ezért a vizsgálóbiró végzésében már a rituális vérvád csak feltevésnek mondatik, de azért minden adat oda mutat, hogy a vizsgálat folyamán csak rituális bünnyomokat kerestek.

A rituális alapra vonatkozókat különben védő társai már kellőleg fejtegették. Ő most védencze Taub Emánuelre terjeszkedik ki. T a u b r a mi terhelő sem bizonyult be, maga Móricz is azt vallotta, hogy Taubról nem tud semmit sem mondani, mert nem is látta őt. T a u b o t a vizsgálóbiró kétségtelenül csak azért helyezte vád alá, azon beösmerése alapján, hogy a sakterekkel a templomból lakására hazament, hogy sakter kollegái alibijét ne legyen alkalma bizonyithatni. — Ha Móricz vallomása elfogadtatott bizonyitékul azokra nézve, a kikre terhelők, ugy el kellett volna fogadni negativ irányban azokra nézve, a kikre nem terhelők.

Védencze Taub nem büntettes, ő áldozat, ő törvénykezési merénylet martirja, felmentetését, melyet a vádhatóság is inditványozott, kéri.

Ezután áttér a h u l l a c s e m p é s z e t ügyére.

Eszter hullája szorgos kutatás daczára sem került meg, mignem Dadánál kifogták az ismert hullát. — Ennek története ösmeretes.

Hogy a vizsgálat addigi müködése csufot ne valljon intézkedéseket tettek, létre hozták a hullacsempészet meséjét. — Daczára, hogy édes anyjának olyan állapotban mutatták meg, melyben felösmerhetlen, mégis akadt több tanu, a kik Solymosi Eszterének ösmerték fel. A hullát átszállitották Eszlárra, s azután többé senki által fel nem ösmertetett, a védőt a hulla szemlétől elzárták, hivatalos közs. orvost nem hitták meg, zsidókat nem bocsátottak közel sat. — Foganatosittatott a bonczolás egy gazdálkodó volt orvosnövendék által, az eljárást eszközlő orvosok tényleges részt sem véve abban. Meg volt állapitva, hogy a nyak elvágva nem lévén a hulla Solymosi Eszteré nem lehet, — épen mint V á m o s i n é, — ki csak azért vádolja leányát Julcsát hamis tanuságtétellel, mert Solymosi Eszter délben már nem élhetett.

Az ily ellenőrzés nélkül lefolyt vizsgálat azt eredményezte, hogy a Solymosi Eszter ruháiban álhulla volt. Ismétlődik tehát a ritualis gyilkossági procedura. Ott a Samuka vallomása, itt a Trajtler Samuka véleményezése, ott Móricz, itt Matej. — Hóbortnak hóbort, de van rendszer benne. — Hasztalan a védelem minden közbelépése, a vizsgálat folytatja megkezdett utját, és megszülemlik a hullacsempészet története. — Védő e történetet leirja. Egyes események visszaélések fátyolát csak hazai törvények iránti tiszteletből nem rántja le, hogy az még jobban is meghurczolva ne legyen, de említést tesz a csendbiztosi gazdálkodásokról, csak azért, mert az egy kir. ügyész felügyelete alatt folyt le.

A hullacsempészet meséje szerint, ezt a „K a g a l“ tervezte volna, és azért a zsidók ez irányban is üzőbe vétettek.

C s e p k a n i c s, a ki a hullát látta uszni a tortura által nem rendittethetett el vallomásától, mig Matej, a ki hallja Csepkanics jajgatását, enged a kényszernek. Később a többiek a szembesitéskor utánna mondták azt, a mire M a t e j már jól kikészitve lett, igy jött létre Smilovics, Hersko, Vogel vallomása.

Erre aztán a zsidók elleni hajsza hatványozottan kezdődött. Minden hibának meg van a maga következménye, a vizsgálat ö n k é n y n y e l kezdődött; kénytelen volt azt önkénynyel folytatni.

V o g e l teljes alibit mutat ki Smilovics vallomásával szemben. G r o s z és K l e i n r a nézve pedig már maga a vizsgálóbiró ur azt jelentette volt ki, hogy azoknak alibije sok tekintetben szintén bebizonyittatott. Vallomásaik kényszer utján csikartatott ki.

A hullacsempészet ártatlanságának bizonyitásával egyenként foglalkozik védő s kimutatni igyekszik, se bünpalástolást, se csalást nem lehet büntett alá helyezni, mint büntendő cselekményt. A törvény félrevezetése sem képezheti vád alapját, mert hisz a hullausztatók a mint az eljárás bizonyitja még helyesebb nyomra vezették a szászszemü bíróságot, s esetleg a gyilkosok nyomára is vezethetett. Kimutatni igyekszik védő Matej vallomásának minden pontjában hogy annak előadása képtelenség és az események a miket az előadott, csak kombinált.

Heuman beszéde csaknem három órát vett igénybe s egyike a legszebbeknek és leghatásosabbaknak.

Hétfőn E ö t v ö s beszél, s aztán a replikák következnek.

A csángók ügye.

N a g y György szegedi állami jószágigazgató — mint a „Szeg. Hiradó“ irja — néhány napal ezelőtt tért vissza Szegedre a a bukovinai székelyek települési helyéről, a hol a betelepités óta csekély megszakitással s legutóbb teljes három hónapig egyhuzomban mint kormánybiztos fáradhatatlan buzgalommal müködött. Eltávozása előtt a betelepitett bukovinai magyarok ügyeinek vezetését az ujonnan kinevezett G r o m o n Dezső kormánybiztosnak adta át egy szabályszerüen kiállitott s a jelenvoltak által aláirt jegyzőkönyv kapcsában, a melynek egy példányát a belügyminiszteriumhoz küldték föl. Az átadási jegyzőkönyv rendkivül érdekes adatokat tartalmaz a telepités ügyében történt kormánybiztosi intézkedésekről s az összes felmerült mozzanatokról, azonban ennek az országos kérdéssé vált fontos ügynek eddigi lefolyását, történetét, a jelenlegi helyzetet s az utóbbi időben a sajtóban is pro és kontra szellőztetett viszonyokat csak részben világitja meg. Hogy tehát az egész csángó-ügyről a hazai közvélemény a tiszta tények elsorolásával teljes és hamisitatlan képet nyerjen, Nagy György jószágigazgató ur legközelebb egy terjedelmes emlékiratot fog közrebocsátani, a mely kormánybiztosi müködésének mintegy beszámolója lesz.

Ebben az emlékiratban adatszerüleg, okmányokkal támogatott érvekkel felel a sajtóban oly sokszor fölmerült s az ő müködé-j sét érintő megtámadásokra s azokat a kellő értékükre fogja leszállitani.

A jövő hónap kozepén ismét mintegy háromszáz csángó család szándékozik beköltözni. Minthogy azonban ezek elhelyezéséről az idén a legnagyobb erőfeszités mellett sem lehet szó, a bizottság megkereste Tomkát, hogy az andrásfalviakat otthonuk elhagyásáról beszélje le. Ugyanily értelemben irt, vagy irni fog Gromon, az uj kormánybiztos s a torontálmegyei alispán is; továbbá a belügyminiszterium megkereste Nagy Gy. jószágigazgatót, hogy haladéktalannl Andrásfalvára utazzék s beszélje le őket a jövő hónapban szándékolt betelepülésről, fesse le előttük a helyzetet s ismertesse meg velük az itteni viszonyokat, reményt nyujtván azonban nekik, hogy a településre kinálkozó első alkalommal a magyar haza minden hü fiát karokkal fogadja őket.

V i d é k.

Derecske, julius 23.

Folyó hó 21 ik napján délután 6 órakor a nyugoti légáramlat községünk fölé terhes fellegeket hozott, — mely egyelőre ugy látszott, hogy bennünket kikerül, — azonban nehány percz mulva, a déli légáramlat e nehéz és terhes fellegeket visszahajtotta, és kevés idő mulva iszonyu villámlás és mennydörgés fejlődött ki, ugy annyira, hogy egy óraütés alatt községünkban és határán négy helyen ütött le a villám.

Ezen négy villám esés közzül, egy a községünk közepén fekvő, s a község tulajdonát képező ugynevezett „belső“ csapszéket érte és gyujtotta fel; — a villámsujtott épületben lakott szegény, és igen becsületes izraelita család, nem sejtve a szerencsétlenséget épen vacsoránál ült, és csak a vészharang jelzésére futottak ki a szobából, midőn is, a már akkor lángoló tetőzet győzödteté meg őket a szomoru valóról.

A pusztitó elem, daczára a felhőszakadásszerü esőnek — gyorsan terjedt, s pillanat alatt a mintegy 15—20 ölnyi épület lángtengerbe uszott, — az adott vészjelre a felhőszakadás, idegrázó villámlás és dörgés közt hihetetlen gyorsasággal a helyszinén termett községünkbeli önkéntes tüzoltó egylet mintegy 50 tagja, a már lágok martalékául tekintett épület megmentésére nem is gondolhatván önfeláldozással a vagyon megmentéséhez fogott, — mi is a padláson volt, élelmi szerek ingóságok ruha és fehérnemüek kivételével sikerült, — ezután példás buzgalom és kitartással láttak a pusztitó elem terjedésének megakadályozásához, s e részben fáradságukat siker koronázta, mert csak elismerést érdemlő, önfeláldozó müködésüknek és ügyességöknek köszönhetni, hogy az égő épület közvetlen közelében és alig két ölnyire levő zsindely tetejü épületek nyomán a pusztitó elem nagyobb károkat nem okozott.

Nehéz feladat birálnom egyes tüzoltók müködést főkép a jelen esetben, midőn a majdnem $2^1/_2$ óra hosszáig a pusztitó elem megszoritásán jó formán egy szív és lélekkel buzgólkodtak de még is kötelességet érzek teljesiteni azzal, ha nehány nevét, kik emberfeletti önfeláldozás, s mondhatni vakmerőséggel teljesitették a nélkül is becsületbeli kötelességüket, emlékezésem szerint ilyenek voltak a mászó osztálynál Müller Gyula, Gór Gyula, Tarjányi Gergely, Fried Jenő, Szöllösi Gábor, Varga József, Tikász Sándor, — mentő osztálynál Katz Jakab, Schwarcz Ernő, Tóth András, — és a vizosztálynál Tárányi Imre, Torday Vincze, Csutorás Sándor, Hatházi István és Tóth János, — kik közzül tulbuzgóságok folytán Müller Gyula, Gór Gyula és Katz Jakab sérüléseket is szenvedtek, mely sebeket azonban az elismerés balzsama már behegesztett.

Nem kevésbbé méltányolhatók az egyleti parancsnokságnak a vészhelyén tett intézkedései, melyekkel a rendfentartása körül fáradozott s a tagok buzditása s lelkesitésével a mentésben tevékeny részt vett.

A leirt catastropha elmulta után egy nemes mozgalom is keletkezett községünkben ugyanis itteni földbirtokos T. Mandel Jakab ur kezdeményezésére, az anyagi körülményeihez képest nagy mérvben károsodott lakás és kereset forrás nélkül maradt szegény család kártalanitására adakozási iv bocsáttatott ki, mely iven, — páratlan odaadással fáradozó Harcsarik Géza gyógyszerész ur eddigelé 100 forintot meghaladó összeget gyüjtött, mely összeghez községünk értelmisége vallás különbség nélkül oly arányban járult, hogy abból fényesen kitetszik az, mikép nálunk — a tisza-eszlári komédia daczára — a vallás nélküli testvéri szeretet honol. Vajha a magyarok istene tőlünk minden bajt és veszélyt távol tartana, elkerülhetlen veszély esetén azonban oly segélyt nyujtana, mint a milyent a fenti esetben tüzoltó egyletünk és községünk értelmisége nyujtott.

Szathmári József
II-ik alpraaencsnok.

Napi hirek.

— **Weszprémy Gáspár alispán temetése** csütörtökön nagy ünnepélyességgel és általános részvét közt ment végbe H.-Böszörményben, hol a lakosság, mely az elhunyt eles férfiut kivá lóan a magáénak nevezhette,

nagy csoportokban gyült össze, hogy kegyeletét lerójja. Számosan jelentek meg a többi Hajduvárosokból is, valamint Debreczenből is sokan rándultak át a végtisztességtételre. Ott volt a temetésen Debreczen város hatóságának küldöttsége Simonffy Imre polgármester urral élén, a megyei tisztikar csaknem teljes számmal, a debreczeni kir. törvényszék több tagja, Tóth Mór kir. ügyész, Schweiczer k. pénzügyigazgató, Kis József k. tanfelügyelő s. t. b. A remek gyászbeszédet nagytiszt. Zsigmond Sándor szoboszlói lelkész mondta. A sirnál pedig a mélyen megható, szép bucsuzó imát ntiszt. Bakóczi János tartotta. Mind ezt mind amazt a debreczeni dalárda kitünően, érzésteljesen előadott gyászdala zárta be, Torday Gábor vezetése alatt. A koporsót gyönyörü koszoruk sokasága boritotta. Többi közt koszorukat küldtek a család, főtiszt. Révész Bálint püspök, az Alsó Szaboles-Hajdu egyházmegye, melynek az elhunyt gondnoka volt, a h.-böszörményi ref. egyház, a megyei törvényhatóság, Debreczen városa, H.-Böszörmény városa, Lédig Sámuel s. t. b.

— **Hajdu-megye** augusztus hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor rendkivli közgyülést tart, tárgyai lesznek: 1. Az alispáni hivatalnak halálozás általi megüresedése folytán szükséges intézkedés. 2. 4494 4741 4565 6151 törvényczikkek kihirdetése. 3, 6249. Belügyminiszteri körrendeletet a megyei bizottság ujra alakitása iránt és esetleg. 4. h-böszörményi 1882. évi gyámpénztári mérlegre vonatkozó számvevői jelentés. 5. h. nánási 1881. évi mérlegre vonatkozó számvevői jelentés.

— **Fővárosi kereskedő vendégeink.** Vasárnap f. hó délelőtt $10^1/_2$ órakor külön gyors vonaton városunkba leránduló fővárosi kereskedő ifjusággal több fővárosi kereskedő jön családostól, mely családok a helybeli kereskedöknél lesznek elszállásolva. A helybeli kereskedő urak családostól és a fiatalság e helyen is felkéretnek: szivesked-jenek ugy a vasutnál a fogadtatáson, mint a társas-ebéden és tánczmulatságon résztvenni. A tánczmulatság, tekintettel a bizonytalan idő járásra, a népkert helyett a Bikafogadó nagytermében fog megtartatni: mindazáltal kéretik a résztvevő tisztelt hölgy közönség; tekintettel a késői hely változtatásra: a tánczmulatságon egyszerü nyári-mulatsági öltözékben megjelenni. A nap programmja: Vasárnap 1883 jul. 20-ére, a budapesti kereskedő ifjuság egyesülete Debreczenbe leránd dulása alkalmából: 1. d. e. 9 órakor gyülekezés a helyb. kereskedő ifjuság egyesülete helyiségében kivonulás a vasuti indóházhoz. 2. d. e. 11^{11}_{2} órakor a vendégek érkezése külön gyorsvonaton. Fogadtatás, elszállásolás. 3. d. e. $11^1/_2$ órakar közös-értekezlet az arany-bika fogadó disztermében. 4. Az értekezlet után a helybeli kereskedő ifjusági egyesület választmánya tisztelgése a vendég elnöknél. 5. d. u. 2 órakor társas-ebéd az arany bika fogadóban. 6. Ebéd után a város nevezetességeinek megtekintése; kirándulás a nagyerdőre. 7. Este 6 órakor tánczmulatsság az arany-bika fogadó nagy termében. Éjjel egy órakor a vendégek visszautazása Budapestre. A rendezőség. Ebédjegyek 1 frt 60-val válthatók Zádor Lajos, Vágó Andor és Jánossy József T. urak üzletében. A kereskedő osztályhoz tartozó nem egyleti tagok is szivesen láttatnak.

— **A tiszántuli ref. egyházkerület püspöki hivatala** nehány hétre Kis-Kágyára tétetett át, hova érdemes püspökünk ott levő szőlőjébe üdülés végett eltávozott. A hivatalos levelek tehát közvetlenül oda intézendők u. p. Székelyhid.

— **A ref. országos közalap** ügyében az egyetemes konvent elnöksége által kibocsátott felhivó szózat, utasitás és aláirási iv egy-egy példánya az anyaegyházak számára a tiszántuli egyházkerületben szétküldetett a püspöki hivatal által. — Ezután fogják az esperes urak megkapni a gyüjtő ivekből azon példányokat, a mennyi a lélekszám aránya szerint illeti az egyes egyházakat.

— **Nyilt kérelem.** Az emlékkertben elkövetett visszaélések, daczára e tárgyban időről időre ismételt nyilt kérelmeknek, folyton tartanak. A „Csokonai“ kertben a kapukat éjjelre nem lehet bezárni, mert azokat, sőt magát a vasrácsot is, hogy a kertet megkerülni ne kelljen, figyelmetlen egyének bedöntik; a kert körül vont drótkötelet elszakgatják, és mindenféle tisztátlanságot, rendetlenséget idéznek elő. Alig pótoltattak ki nagy költséggel a Csokonai szoborról kifeszegetett évszámok: e héten a számok közti vonalat egy elemi iskolai tanuló ujra kifeszitette, s elvitte. Annak megemlitése mellett, hogy az 1879. XL. t. cz. müemlékek rongálásáért 3 napi elzárást és pénzbeli birságot szab ki. Igen nagyon kéretnek a szülők, s általában a város lakosai, hogy oltsák be gyermekeikbe, cselédeikbe a szép és nemes iránti fogékonyságot s ne engedjék hasonló visszaélések által magának a város lakosságának is tekintélyét csorbitatni. Debreczen 1883 julius 27. Az emlékkert társulat képviseletében Tóth Antal.

— **Gyászjelentés.** Bánatos szivvel jelentjük kedves nőm VAJDA ANTAL-né sz. Löwenberg Fáni hosszas szenvedés után, f. hó 27-én, életének 26-ik, boldog házassága első évében történt gyászos kimultát. A kiszenvedettnek hült tetemei f. hó 29-ikén d. e. 10 órakor fognak a Battyáni-utczai 2158 sz. háztól az izr. sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunytnak rokonait s jó ismerőseit tisztelettel meghivjuk. Debreczen, 1883 julius 28. Vajda Antal mint férj. Löwenberg Jakab s neje sz. Teitelbaum Jozefa, szülék. Weisz Ignácz és neje szül. Schönberger Julia a férj szülei. Löwenberg József, Löwenberg Sándor, Lövenberg Arthur, Löwenberg Julia, férj. Fenyvessy Béláné, Löwenberg Zsófia, testvérek. Vajda Izidor, Vajda Lajos, Vajda Gergely, Vajda Luiza, férj. Kelemen Manóné, Vajda Helén, férj. Löwi Fülöpné, Vajda Szidónia, férj. Spitzer Miksáné, Vajda Teréz, Fenyvessy Béla, Kelemen Mannó, Löwy Fülöp, Spitzer Miksa, sógorok.

— **A debreczeni kirándulók — Kossuthnál.** A jövő augusztus hó 25-én Debreczenből Párisba rendezendő kirándulásban résztvevők közül számosan fognak átmenni Schwaiczba a zürichi kiállitás megtekintésére 50% kedvezményezett vasuti menetjegyek mellett, melyekkel egész Genfig lehet utazni. Ez alkalmat a kirándulók közül többen arra szándékoznak felhasználni, hogy az ide már nagyon közel eső Turinba is átránduljanak, s hazánk legnagyobb fiát Kossuth Lajost meglátogassák. E külön, s az egész utazásnak bizonyára fénypontját képező kirándulásban való részvételre eddig már többen jelentkeztek, s felhivatnak mindazok kik Kossuth meglátogatása czéljából a kiránduláshoz csatlakozni kivánnak, e szándékukat mielőbb jelentsék be a párisi kirándulást rendező társaságnak Debreczenben, a czélból, hogy a Turinba átrándulók teljes száma felől idejekorán tájékozva legyen. A kirándulást rendező társaság nagyhazánkfiát Helfy orsz. képviselő utján fogja a látogatás felől értesiteni. A párisi kirándulásra jelentkezések még folyvást elfogadtatnak; részletes programmal s ez utazásra vonatkozólag felvilágositással készséggel szolgál a párisi kirándulást rendező társaság Debreczenben.

— **Nyilvános köszönet.** Kiss József kir. tanfelügyelő ur ő nagysága f. é. mártius hó 9-én 310 sz. a. a debreczeni izraelita vallástanodabeli szegény tanulóknak a kötelező tantárgyakra való tanittatása czéljából a helybeli t. izraelita közönséghez egy adakozásra való felhivást közre bocsátván, engem, mint tanbizottsági tagot, a gyüjtés foganatositásával bizott meg. Megbizatásomban eljárván, erkölcsi kötelességemnek tartom a gyüjtés eredményét következőleg előtüntetni: Adakoztak: Debreczeni statusquó izr. hitközség 20 frt. debreczeni congressusi izr. hitközség 10 frt. Rosenfeld Salamon 1 frt, Rosenfeld Márton 1 frt, Weisz József 1 frt, Veress József 1 frt, Hidvéger Mihály 2 frt, Weinberger Lajos 1 frt, Michelstädter Henrik 1 frt, Kohn testvérek 1 frt Silbermann Joachim 1 frt, Hirschfeld Armin 1 frt Weisz M B 2 frt, Fischer Adolf 50 kr, Rosenberg Albert 50 kr, Grausz Mór 50 kr, id.Kupfer József 50 kr, Unger Benjámin és fia 1 frt Biederman E 1 frt, Weisz Sámuel 50, Löblovics János 1 frt, Schwarcz Lázár 50 kr, Rosenthál Dániel 50 kr, Klein Mór Balkányról 2 frt, Reich Sámuel 50 kr, Stern Herman 1 frt, Pollácsek Lipót 50 kr, Gorove Adolf 50 kr, Lichtschein Márton 5 frt, Liehtschein Sámuel 5 frt, Lichtschein Menyhért 5 frt, Kohn Salamon 1 frt, Frankel Ferencz 50 kr, Fülöp Sámuel 1 frt, Wein Dániel 1 frt, Stark Márton 2 frt, Stern Sámuel 1 frt, Drucker Mór 2 frt, Jakobovics Gyuláné 2 frt 50 kr, összesen 80 forintot. Fogadják a t.adakozók a népnevelés ás humanizmus nevében hálás köszönetem nyilvánitását. Debveczen, 1883. juliushó 28 án. Jakobovitcs Gyula.

— **Szives kérelem.** A nagy-ujj-utczai 1697-ik sz. ház ablakáról a héten valami tisztességet nem ismerő egyén elvitt egy fehérre festett zsalukátert s azt bizonyára valahol letette, ennélfogva a ki erről valamit tud, kéretik, hogy azt vagy a fent nevezett számu ház tulajdonosánál, vagy a k. hivatalnál bejelenteni sziveskedjenek s ezért jutalmát is megfogja kapni.

— **Az országos kiállitás és a vidék.** Az ország különböző részeiből az iparegyesületéhez beérkező jelentések szerint már a vidék számos helyein is megindult a mozgalom a kiálitáson leendő részvétel iránt. Igy legutóbb Pozsony-, Nyitra-, Fehér- és Szepesmegyében indult meg a mozgalom és ezen megyékben legközelebb meg is kezdődnek ez ügyben az érdekeltek közt az értekezletek. A legtöbb helyen, a hol a részvétel nagyobb mérvünek igérkezik, kisérletképen helyi összkiállitás fog rendeztetni, hogy az illető város csoportjának képéről a helyi bizottság fogalmat szerezhessen magának.

— **Uj lap.** A fővárosban „Katona és Pénzügy“ czimmel szak és társadalmi heti közlöny jelent meg közelebb, mely a katonai és pénzügyi testület érdekeit fogja képviselni. Politikai párt állást nem foglal el, mert főiránya a hadtudomány és pénzügytan fejlesztése és ápolása. Főszerkesztője Hegedüs J. szerkesztője Karsay István. A munkatársak lesznek: Gellich R. nyug. tábornok, Erdélyi György cs. kir. kapitány, Endrődi Áladár volt cs. kir. százados, Csatári József volt testőrszázados, Füzessséry Géza volt honv. lovas százados, Sarkadi István hirlapiró, Gróf Stadion G. volt cs. kir. főhadnagy. Előfizetési ára egy évre 8 frt, félévre 5 frt.

— **Kossuth a magyar klérusról.** Az irók és müvészek társulatának kirándulásán a budapesti kegyes tanitórendi főgimnázium tanári karának két tagja Merényi és Rappensberger is részt vett. A bemutatásnál Kossuth igen barátságosan fogadta annak a derék szerzetes-rendnek tagjait, melynek első gimnáziális oktatását köszöni. Az estélyen a két szerzetes, paphoz illő szerénységgel vonult vissza. Kossuth azonban magához hivatta őket és Lajos fiának következő szavak kiséretében mutatta be: „E derék szerzetesek rendjének köszönöm első gimnáziális képeztetésemet. Mindig hálával emlékeztem rájok.“ A társalgás folyamában pedig ezeket mondá: „A magyar ésolasz papság közt azt a különbséget tapasztaltam, hogy mig az olasz pap pusztán csak jó pap, addig a magyar pap egyszersmind jó hazafi is.“

— **Öngyilkos hadnagy.** Nagy Ákos fiatal honvédhadnagy tegnapelőtt reggel főbelötte magát a nagyváradi katonai löveldében. Hir szerint szerelmi bánat volt a végzetes tett indoka.

— **Jégtől agyonvert emberek.** Szibériának tomszki kormányzóságában mult hó 19-én oly óriási jégeső esett, hogy nemcsak a vetéseket tökéletesen elpusztitotta, hanem házakat is lerombolt. A jégdarabok akkorák voltak, mint egy-egy ludtojás. Az iszonyu vihar a mezőn kapott egy asszonyt és egy leányt kiket a jég agyonvet.

— **Webb kapitány**, ki a világ legjobb uszója hirében állott, mint Londonból jelentik a vizbe fult. A Niagarát akarta átuszni a zuhatag alatt. A vállalat vakmerőségét csak az értheti a ki tudja, hogy mily magasságból esik alá a viz árja. Webb kapitány 10.000 dollárba fogadott, hogy átuszsza a veszélyes zuhatagot. A kapitány vakmerő vállalatát nagy közönség nézte, külön vonaton jött a tömeg nagy része. Webb közvetlenül a Nigara-zuhatagnál ngrott a vizbe, gyorsan felszinre került s az ut egy részét hihetetlen gyorsasággal tette meg. Azonban forgóba került. A forgó 48 méter magas volt s közepében széditő mélységü nyilás tátongott. A kapitány isszonyu küzdelmet fejtett ki, hogy kimeneküljön, de hiába. Az örvényből nem tudott kiszabadulni. A tömeg visszafojtott iélekzettel nézte az iszonyu küzdelmet, melyben végre is az elemek győztek. A kapitány kimerülten elhagyta magát s eltünt a habok közt. Nem segithetett rajta senki. Webb tuvalevőleg 1875-ben a La Manche-csatornát átuszta s azt hitte, hogy a Nigarával is megmérkőzik. A vakmerő kisérletért halálával lakolt.

— **Kannibálok.** Folyó hó 20-án egy szegény tanyás embert a sárospataki alsó határon felkonczoltak, A dolog ugy sült ki, hogy a halászok, a Bodrog egyik nagyobb kiöntéséből előbb egy ember-fejet, majd két könyökről elvágott kezet fogtak ki. Az arczról felismerték, hogy az Orosz János volt, ki két nap óta odavan elveszett lovait keresni. A test törzsét még most sem találják. Ebben a zsidós világban mindenfélét beszélnelnek, azt is, hogy lesakterolták. Legvalószinübb, hogy a lótolvajokat feltalálta s azok gyilkolták meg. Az elektelenitett fejet és kezeket eltemették.

— **Az ebdüh kitörésenek megakadályozása iránt** a földmivelési, ipar- és kereskedelmi miniszter következő körrendeletet küldött törvényhatóságunkhoz: A nyári melegebb idő beálltával, a köz- és állat-egészségügyet egyaránt veszélyeztető ebdühesetek gyakoriabbakká szoktak válni. Ez okból felhivom a törvényhatóságot, hogy közegeit, 1859. évi 32592. számu belügyminiszter szabályrendelet 78. 79. és 80. §§-ai értelmében, a veszettség kitörésének lehető megakadályozására és az óvó és védő intézkedések szigoru keresztülvitelére utasitani, — és hogy főleg az ebtartási szabályoknak kellő érvényt szerezzen.

— **A kinek két neje volt!** Marchaud volt gépész egy franczia hadihajón még 1873-ban elhatározta, hogy be evez a házasság kikötőjébe. Itt azonban oly viharok vártak rá, a milyeneket nem tapasztalt tengerész korában, mert Marei Cloirique pokollá tette életét. Ugy, hogy megkönnyebbülten sóhajtott fel, midőn egyik szeretőjével megszökött töle. Sokáig hirt sem hallott a hütlenről, végre egy vasuti szerencsétlenség alkalmával az áldozatok közt neje nevét is olvasta. Ennyi elég volt neki, hogy ismét szerencsét próbáljon a házassággal. Ezuttal egy fiatal munkásnőt vett nőül és oly megelégedettnek érezte magát, hogy egészen elbámult mennyi boldogság honolhat a házi tüzhely körül. A boldogság azonban nem sokáig tartott. Első neje, a ki csak sulyos sebet kapott a szerencsétlenség alkamával, később meghalt Gonnemegye egy kis falujában. Egy kis leányt hagyott árvaságban, a hatóság kereste az apát és megtalálta Marchaudban. Igy sült rá a bigamia. Az esküdtek azonban felmentették. De nem mentette fel őt neje, hanem azzal lepte meg szerető férjét, hogy ő még most sem asszony, ő most a törvény értelmében szabad. Ott is hagyta a faképnél. Igy az extengerésznek, kinek nemrég két felesége volt, most egy sincs.

— **Jégeső Nagyváradon.** A jégeső, mely szerdán délután meglátogatta városunkat, — irják Nagyváradról, — a szőllőkben roppant kárt tett. Egyes dülőkben még a tőkéket is összetörték a több gram sulyu jégdarabok. Szerencsére a veszedelem nem érte az összes szőlőbirtokosokat egyformán, sok helyt pedig nem is konstatáltak jeget. Legtöbbet szenvedtek a Kalvária körül elterjegő, szőllők hol a kárt az egész termés 50%-ára becsülik.

— **A világ legkövérebb nője**, Couley Fanny a clevelandi Náthán és társa czirkuszának legnevezetesebb és legterjedelmesebb látványossága nincs többé. A derék hölgy sorsa rendkivül tragikus volt. Pénteken reggel New-York közelében a társaság hálókocsijában rettenetes meglepetés érte a társaság tagjait. Fanny kisasszonynak holttestét találták az ágyban — ott feküdt szegény teremtés hidegen, mereven. A mi egész életében dicsősége volt, az okozta halálát: a kövérsége. Éjjel ágyában fekve nyugtalankodott és elkövette azt a nagy dolgot, hogy megfordult. Iszonyu nagy fordulás volt! Fanny kisasszony szép arczával lefelé fordult, és azután nem volt képes megmozdulni többé. Rendkivüli kinokat állott ki és végre is nyomorultul kiszenvedett, megfult virágzó ifjuságában, a mikor még nem volt csak 34 éves és — 497 font sulyos.

— **Mennyit fogy a nap juliusban?** Julius 1-én a nap hossza 15 óra 53 percz volt. 3-án pedig 14 óra 56 lesz, tehát e hóban a nap 57 perczczel fogy s ezzel szemben az éj, mely 1-én 9 óra 7 percz volt s 31-én 10 óra 4 percz lesz, ugyanannyival növekszik.

Beküldetett. Kwizda Ján. Ferencz cs. k. udvari szállitó és körorvosnak Korneuburgban, Évek óta használom az ön állat gyógyszereit s különösen **korneuburgi marhaporának** köszönhetem, hogy a mindenfelé **óriás kárt okozó marhavész** alkalmából **az én szarvasmarháim megkimélve maradtak** s egyáltalán annak **rendes használata folytán házi állataim kitünő egészségnek** örvendenek.

Jarisoff. Oroszország, Podoliai kormányzóság.

Zimmermann P.
cs. k. osztr. kapitány, földbirtokos.

Ezzerre nézve utalunk **„cs. k. szab. korneuburgi marhapor“** czimü mai hirdetésünkre.

Nyilt-tér.*)

Nyilatkozat.

A „Debreczen“ f. hó 164-ik számában Zichermann Hermann ur igen keservesen panaszkodik, hogy én megelőztem volna őt az album kiadással, sőt a mi több az eszmét, melyet ő már egynehány év óta rejtőzve tart agyában, állitása szerint én loptam onnan el, és érvényesitettem.

Az tény, hogy az általam kiadandó albumot általános örömmel fogadják, mi annál inkább is kitünik, miután alig van kereskedő, ki nem sietett volna hirdetését hamar beadni. De azt kereken tagadom, hogy az eszme az öné, és hogy önnek valaha jó eszméje lett volna, vagy valami eszméje valaha meg is valósult volna.

Turai Farkas.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a

Szerk.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

Szt.-Pétervár jul. 28. A belügyminiszter elrendelte hogy az Egyptomból jövő hajók, melyek nem tudják igazolni, hogy utközben vesztegzár alatt voltak, a Balti tenger kikötőiben nem köthetnek ki. Az északafrikai kikötőkből jövő hajók egészségügyileg megvizsgálandók s gyanu esetén hat napi vesztegzár alá helyezendők.

London jul. 28. Morley a felsőházban kijelenti, hogy Kairóban az angol csapatoknál két tiszt, 34 ember megbetegedett cholerában, belehalt két tiszt, 23 ember.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

ELADÓ.

Az elepi pusztán $12^1/_2$ nyilas jó szántó föld Czeglédy Gyula és Szücs Mihály szomszédságában, 1884-ik szeptembertől fogva vagy örök áron eladó, vagy haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni a tulajdonosnál (ser-utcza 2327. szám alatt.

Özv. Molnár Miklósné.

Értesités.

A f. évi junius 17-dikén tartott czukorgyári közgyülés határozata értelmében a mult 188⅔ évi osztalék — **részvényenként 4 frt 80 krral** — a 10, 11, 12, 13, és 14-dik számu szelvények beadása mellett a helybeli ipar és kereskedelmi bank vagy a gyár pénztára által f. é. augustzus 1-sejétől fogva ki fog fizettetni.

A czukorgyár részvénytársulat igazgatósága.

Magy. kir. államvasutak
34299/83 szám.

Magyar vasuti kötelék.

Teljes kocsirakományokban feladandó magánsóküldeményeknek, Eperjes, Deézs, Kocsárd és Mármaros-Sziget állomásokról magyar állomásokra közvetlen szállitására nézve, f. é. augusztus 1-én kivételes dijszabás lép életbe, melynek példányai a részes vasutaknál és a magy. kir. államvasutak dijszabási ügyosztályában megszerezhetők.

Budapest, 1883. julius 25-én.

Az igazgatóság

Eladó üzlet.

Helyben a főutczán egy régi jó menetelü s jövedelmező

Norinbergi

és

játék kereskedés kalap raktárral

együtt szabad kézből eladó, s azonnal átvehető.

Levélbeni megkeresésre bővebb felvilágositást nyujt a tulajdonos.

Özv. Swoboda Józsefnè

Debreczenben a főutczán.

!MESZSZELATO!

Touristak, hegy- és falubalakóknak, stb.

Tisztán és pontosan mutat 3-4 órány távolságra!

Ezen legujabban feltalált **messzelátó**, a mely bármiféle séta-pálczára megerősithető, áll **2 láttani lencséből** s ezek sokkal nagyobb sikerrel használhatók, mint a tábori látcsövek, éppen azért **általános kedveltségnek** örvendenek s ajánlhatók kivált **hegyi s falusi kirándulásokra.** = Ezeknek árai. = **Messzelátó**, zsebbe dugható s dobozzal ellátva **1 frt 25 kr**, finomabbak **1 frt 75 kr**, legfinomabbak, **nagyobb láttani lencsével 2 frt 50 kr.** = **Baroscop**, biztos és megbizható idő-jelző **2 frt.** Legfinomabban kiállitva, egészen uj és pompas kivitelben stb. **2 frt 75 kr.** = **Kis zsebmikroscope** (igen erős nagyitással) **45 trt 75 kr.**

Szétküldés készpénzzel vagy utánvétellel „csupán egyenesen, alulirott utján“: **Klingl et Bauthomann, Bécs Tegef-utcza 3. sz.**

Meghivás.

A mpályii regale bérlet a f. é. decz. 31-ik napján lejár; az ujabb bérszerződés mikénti megállapitása, illetve a regale bérbeadásának — a mpályi-i községház tanácstermében leendő — tárgyalására, az összes t. cz. érdekelt birtokosságot a f. é aug. hó 9-ik napjának d. e. 8 órájára, tisztelettel meghivom.

Monostor-Pályi 1883. jul. 26.

Klobusiczky István.

Árverési hirdetmény.

A mpályii regale bérlet a f. é. decz. 31-ik napján lejár; minélfogva az, — az 1884-ik évi január 1-től számitandó 3 évre, árverés utján, a legtöbbet igérőnek, ujból fog kiadatni.

Felhivatnak azért mindazok, kik ezen regalet kibérelni óhajtják, hogy 500 o. é. frt bánatpénz letétele mellett, a mpályi községház tanácstermében, f. é. aug. hó 9-én d. e. 9 órakor jelenjenek meg. —

Kelt M.-Pályiban (Bihar megye) 1883. jul. 26. A birtokosság nevében és megbizásából:

Klobusiczky István.

Apró hirdetések.

7½ oktávás zongora megvételre vagy haszonbérbe kerestetik.

Fölkéretnek mindazon ház- és földbirtokosok, kiknek házok vagy földjük volna eladó, vagy haszonbérbeadó. — hogy azokat intézetünkben előjegyeztetni sziveskedjenek.

6000 frt 8 as kamatra kiadó.

Egy uj bolti állvány eladó.

Egy ház korcsmahelyiséggel együtt kiadó.

Koszt és lakás közvetittetik

Kereskedő segédek alkalmazást nyernek. —

Egy jó menetelü füszerkereskedés s az badkézből eladó.

Homokkertben 2 nyilas szőlő eladó.

Czegléd uiczan 3 szoba a hozzátartozókkal együtt kiadó.

2½ nyilas ondódi föld kiadó.

Egy füszer-üzlethez 6—800 forinttal társ kerestetik.

Németnyelv elsajátitása végett a Szepességre fiu vagy leány gyermekek közvetittetnek.

Egy Wertheim cassa eladó.

A piaczon egy boltheltyiség kiadó.

Egy aranymüvesnek való állvány és szerszám eladó.

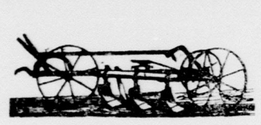
Több ház ondódi földdel együtt eladó.

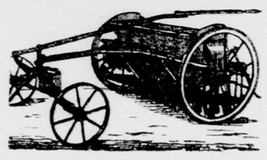
Kereskedő tanulók felfogadtatnak.

Egy segédjegyző alkalmazást keres.

Ilynemü apró hirdetések 25—50 krért, nagyobbak pedig arányilag a legolcsóbb dijak mellett felvetetnek TURAY FARKAS közvetitő és tudakozó intezetében, Miklós-utcza sarkán a megyeházzal szemben Ugyanott mindenféle nembeli, jó bizonyitványokkal ellátott cselédek megrendelhetők.

Sack-féle gazdasági gépek.

A tavaszi munkaidény bekövetkezvén, van szerencsém a t. cz. gazdaközönségnek: SACK RUDOLF gyári czégnek, már e vidéken is előnyösen ismert földmüvelési gépeit és eszközeit u. m:

könnyü hármas ekét, kapáló- és töltögető ekéit, sorvetögépeit sat.

felajánlani és egyszersmind tudomására hozni, miszerint azok

BERGER HENRIK urnál Debreczenben is készletben tartatnak és **gyari áron** árultatnak.

Propper Samu
gyári képviselő.

561,306 varrógép

vagyis több mint a föld összes varrógép gyártmányának harmadrésze adatott el a mult évben a Singer Manufacturing Co. által és a legutóbbi 10 év alatt ezen gépgyár **4 millió varrógépnél** többet adott el. — Ezen rendkivüli eredmény adja meg a bizonyitványt az eredeti Singer-varrógépek jóságáról, melyek ülönben a folytonos czélszerüsités és ujitás által oly tökéletesek, mint egyetlen más gyártmány sem. Különösen az uj lábhajtó az, mely rendkivüli előnnyel bir, mert mig a más szerkezetü járása hamar megnehezül, ez soha meg nem kopik, — s mindig egyformán könnyen jár, annyira, hogy gyenge és öreg személyek által is könnyen kezelhető. Az eredeti Singer gépek gyári áron jótállás mellett **1 frt** heti részletfizetésre ad el.

NEIDLINGER G., Debreczen, piacz-utcza 2145.

Állat-gyógyszerek.

Kwizda János Ferencztől Korneuburgban,

cs. kir. udvari szállitó és közgyógyszerész.

Udvari szállitója az angolkirályné, a porosz király és német császárnak, valamint igen sok magas állásu egyéniségnek. Kitüntetve a londoni, parisi, bécsi, münheni és hamburgi kiállitásoknál.

Cs. kir. enged. állat-por lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Mint állattápláló-szer, kölönösen ajánlható a tej javitása, az étvágy hiányánál, lélekzeti és emésztőségi bántalmaknál.

S. k. szab. mosdóviz (Restitutionsfluid) lovak számára. A fulterhelés előtt és után, mint erősitő szert nem lehet eléggé ajánlani a Kwizda féle mosdóvizet lovak számára, mert e szer megvédi a lóvakat küsérelmek, köszvény, Rheuma, kificzamodások ellen. 1 üvegese ára 1 frt 40 kr, (csak akkor valódi, ha ez üvegese nyaka egy vörös pirszalaggal van ellátva, melyen védjegyem látható.)

Lopatko-Vaseline, a patkók megvédésére és épen tartására különösen ajánlható. 1 doboz 1 frt 25 kr.

Patkóragasz. Egy rudacs ára 80 kr.

Cs. k. szab. fertőtelelenitő-szer istállók- és kloákákban. Egy csomag fél kilónyi 15 kr, fél láda 1 frt 40 kr, k egész láda 2 frt 40 kr.

Disznópor mely a megbetegedett állatok helyreállitására nagy befolyással van és kiváló praeservatiz szer a gyuladások ellen. Egy nagy csomag 1 frt 25 kr, egy kis csomag 63 kr.

Mosdószappan a háziállatok bőrbetegségei ellen. 1 bádog doboz a 100 gram 80 kr, 1 bádog doboz a 3000 gramm 1 frt 60.

Mindezen szerek, valódi minőségben, kizárólag csak a következő czégnél kaphatók: **Debreczenben;** Dr. Roth-ehnek V. Emil gyógyszertárában, Csanak József. Geréby Fülöp, Rickl József Zelmos üzleteiben. — **Békes Csabán**: Biner B. nél — **N.-Váradon**: Janky A., Kis Sámuel. — **Miskolczon**: Dr. Csáthy Szabó István gyógyszertárában, Pasteirner Ferencz. Ujházy Kálmán, Mahr Károly és Nándor uraknál. — **Jászladány**: Gressner Gyula gyógyszerésnél. — **Szeghalom**: Kis Ferencz gyógyszerésznél. **Nagy Kállóban**: Podhraczky Ferenczné. — **Nyiregyházán**: Szopkó Adolf gyógytárában. — **Szolnokon**: Horanszky gyógyszerésznél.

Azonkivül a koronaországok majd minden városa és mezővárasaiban van rakhely, mi koronként a vidéki lapokban köztudomásra hozatik.

A ki gyártmányom utánzóinak nyomára vezet, **500 forintig terjedő jutalmat kap.**

K. k. Hoflieferant

Árak ausztriai értékben
költségmentesen
KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN
ingyen zsákkal.

	100 kilo
AB. Asztali dara nagyszemü	21.—
C. Szinte középszerü	20.—
0. Királyliszt	20.40
1. Lángliszt	19.80
2. Montliszt	19.—
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendü	18.40
4. „ 2-od rendü	17.20
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendü	16.20
6. szinte 2-od „	15.40
7. Közép kenyérliszt 1-ső „	14.40
8. „ „ 2-od „	13.20
8½ Barna „ 1-ső „	12.20
8¾ „ „ 2-od „	10.—
9. Lábliszt	8.—
10 Veres liszt á 50 klgr.	—.—
11. Finom korpa zsákkal 50 „	5.—
11. „ „ zsák nélkül	4.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.	4.40
12. „ „ zsak nélkül	3.80
Simán őrlött buzaliszt zsákkal 75 kgr	10.60
Ugyanaz „ „ nélkül	10.—

DARA és LISZT
25 kilós zacskókban
100 kilogramm zacskóval együtt
60 krjával drágább.

Debreczen, 1883. julius 21.

Kisebb vételeknél 60 krral drágább.

---

570. szám.

ÁRJEGYZÉKE.

az „ISTVAN“ gőzmalom

készitményeinek

készpénz fizetés mellett.

Budapesti gőzmalmi lisztek

ARJEGYZÉKE

Csanak József lisztkereskedéséből

Debreczenben.

készpénzfizetés mellett, kötelezettség nélkül az árváltozásokért.

zsákok sulytartalma (0—8½ 85 k/g teljsuly tiszta sulynak véve
(8¾ 70 „

	Szám	100 kiként: egész zsák vételnél	100 kiként: felbontva 5 kilótól kezdve
Buzadara nagyszemü	A	21 —	21 60
„ közép „	C	20 -	20 60
Királyliszt	0	20 40	21 —
Lángliszt	1	19 80	20 40
Montliszt	2	19 —	19 60
Zsemlyeliszt 1 só rendü	3	18 40	19 —
„ 2-od rendü	4	17 20	17 80
Fehér kenyérliszt 1-ső rendü	5	16 20	16 80
„ „ 2-od rendü	6	15 40	15 80
Közép kenyérliszt 1 só rendü	7	14 40	14 80
„ „ 2 od rendü	8	13 20	13 60
Barna kenyérliszt.	8½	12 20	13 60
„ „	8¾	10 —	10 40

Buzadara es liszt 25 kilós lagyen zacskókban 50 krral 100 kiló drágább az egész zsák vételnél kitett áraknál.

Debreczen 1883 julius 22.

Debreczen, 1883. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában. Piacz, SIMONFFY-ház.